

Nr 199.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1946 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1946/47 till statens bosättningslånefond jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1946/47 anvisa *dels* under femte huvudtiteln (punkt 31) till Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud ett förslagsanslag av 50 000 kronor, *dels ock* under statens utlåningsfonder (kapitalbudgeten, bilaga 4, punkt 4) till Statens bosättningslånefond ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 272, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 26 april 1946, föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordade ändringar i grunderna för statens bosättningslån, *dels ock* anvisa nämnda båda anslag med respektive 75 000 kronor och 8 600 000 kronor.

Ändringar i grunderna för statens bosättningslån. Det i statsverkspropositionen framlagda förslaget grundade sig på en av fullmäktige i riksbanken gjord beräkning av medelsbehovet för ifrågavarande budgetår. Fullmäktige förutsatte, att i huvudsak oförändrade bestämmelser angående utlåningen från fonden skulle komma att gälla under budgetåret.

Efter framläggandet av förenämnda förslag har 1941 års *befolkningsutredning* i ett den 19 januari 1946 avgivet betänkande angående barnkostnadernas fördelning (SOU 1946: 5) förordat vissa ändringar i nu gällande bestämmelser angående de statliga bosättningslånen.

Då det ansetts angeläget att befolkningsutredningens berörda förslag snarast möjligt underställes statsmakternas prövning, ha förevarande anslagsfrågor upptagits till förnyat övervägande.

I *yttranden* över befolkningsutredningens ifrågavarande betänkande ha en del myndigheter berört det avsnitt av betänkandet, som innehåller förslag angående bosättningslåneverksamheten. Dessa äro socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, statskontoret, överståthållarämbetet, flertalet länsstyrelser, fullmäktige i Sveriges riksbank, socialvårdskommittén, svenska fattigvårds- och barnvårdsförbundet, landsorganisationen i Sverige, tjänstemännens centralorganisation, kooperativa förbundets styrelse, svenska slöjdföreningen, Fredrika-Bremer-Förbundet och folkpartiets kvinnoförbund.

Beträffande innebörden av såväl befolkningsutredningens förslag som förenämnda yttranden får utskottet hänvisa till propositionen.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Då bosättningslånen infördes genom beslut av 1937 års riksdag, beträddes ett nytt statligt verksamhetsområde. Denna nya långivning utan säkerhet av borgen betraktades som en försöksverksamhet. Det var därför naturligt, att reglerna för densamma skulle komma att präglas av en viss stramhet. Långivningen förutsattes skola ske i princip på affärsmässiga grunder. Det maximala lånebeloppet sattes relativt lågt — 1 000 kronor. En ytterligare begränsning av det faktiskt medgivna lånebeloppet med hänsyn till de lånesökandes inkomst förutsattes. En jämförelsevis kort amorteringstid — högst 5 år — fastställdes.

Att låneverksamheten motsvarat ett behov framgår därunder, att den redan från början erhöll en betydande omfattning och att den i stort sett ökat år från år. Under det första året — 1938 — utlämnades omkring 7 700 lån. År 1944 hade antalet stigit till över 14 000. Det kan nämnas, att antalet ingångna äktenskap under dessa år utgjorde 58 130 respektive 63 450. Lånens genomsnittliga belopp har jämväl visat stigande tendens, ehuru detsamma hela tiden hållit sig ett gott stycke under lånemaximum, som på grund av prisstegringen år 1943 höjdes till 1 250 kronor. Avskrivningsbehovet har hållit sig mellan 5 och 10 procent av summan beviljade lån.

Liksom befolkningsutredningen finner jag erfarenheterna av de statliga bosättningslånen tala för att denna form av stöd åt de unga bör bli ett bestående led i befolkningspolitiken. I likhet med utredningen anser jag emellertid, att skäl föreligga för vissa jämkningar i de gällande bestämmelserna.

Befolkningsutredningen har för sin del funnit, att det lånebelopp, som är möjligt inom ramen för gällande bestämmelser, måste anses otillräckligt för en tillfredsställande bosättning. Beloppets otillräcklighet har medfört, att i ett stort antal fall de lånesökande vid sidan av bosättningslånet nödgats utnyttja andra kreditformer, främst avbetalningsköp, för att kunna anskaffa det nödiga bohaget. Erfarenheten ger nämligen vid handen, att det är vanligt att låntagarna ej alls eller endast i obetydlig grad genom egna besparingar eller genom innehav av bosättningsföremål själva kunna bidra till hemmets inredande. Särskilt är detta fallet med äktenskap, som ingåtts vid tidig ålder. Befolkningsutredningen har därför funnit det vara motiverat att föreslå en höjning av det maximala lånebeloppet. Jag ansluter mig till denna uppfattning.

I åtskilliga yttranden ha uttalats betänkligheter mot en höjning av lånebeloppet, bland annat med hänsyn till olägenheterna av för stor skuldsättning. Då som jag nyss nämnt de lånesökande ofta måste ådraga sig skulder vid sidan av de statliga bosättningslånen, torde dessa betänkligheter icke böra tillmätas allt för stor vikt. I regel torde avbetalningsskulderna kräva snabbare amortering än de statliga bosättningslånen och därför bli mera betungande än dessa. Det bör således vara lättare för låntagare att avbetala sin skuld å bosättningen, därest densamma är samlad i ett bosättningslån, än om jämväl avbetalningsköp måste anlitas. Länsstyrelsen i Malmöhus län har anfört, att i stället för en höjning av lånebeloppet en sänkning av priset på bosättningsföremål genom rationalisering och kontroll av tillverkningen och försäljningen bör eftersträvas. I anledning härav vill jag erinra, att hithörande problem för närvarande äro föremål för utredning av särskilda av chefen för handelsdepartementet tillkallade sakkunniga. Även om som ett resultat av de sakkunnigas arbete en rimligare relation mellan bosättningskostnaderna och de flesta nygiftas inkomster kan ernås, finner jag dock icke tillräckligt motiverat att av denna anledning uppskjuta ställningstagandet till frågan om en höjning av det maximala lånebeloppet.

Befolkningsutredningen föreslår en höjning av lånebeloppets maximum från 1 250 kronor till 2 000 kronor. Utredningen har ej närmare angivit efter vilka grunder det föreslagna beloppet fastställts. Det synes emellertid uppenbart, att beloppet förslår endast för en nödtorftig möblering av ett rum och kök. I en proposition angående vissa åtgärder till främjande av bostadsförsörjningen, vilken inom kort torde komma att avlämnas, har jag för avsikt att förorda en målsättning beträffande utrymmesstandarden, vilken innebär att familjebostaden skall omfatta minst två rum och kök. Då stödverksamheten för de ungas bosättning enligt min mening bör utformas under beaktande av målsättningen i bostadspolitiken, bör man vid fastställandet av bosättningslånen maximumbelopp räkna med att detta i stort sett bör räcka till för anskaffande av erforderliga möbler och övriga inventarier till en lägenhet av nyss nämnda storlek. Enligt vad jag inhämtat torde kostnaden för en något så när tillfredsställande bosättning i en dylik lägenhet för närvarande knappast understiga ett belopp av 2 400 kronor. Med hänsyn till nu anförda omständigheter anser jag mig böra förorda, att bosättningslånen maximum höjes till nämnda belopp.

Med den höjning av lånebeloppen, som möjliggöres genom den av mig förordade maximigränsen, torde amorteringarna i många fall bliva allt för betungande, därest den nuvarande amorteringstiden bibehålles. Jag vill därför i anslutning till landsorganisationens förslag förorda, att amorteringstiden må utsträckas till högst åtta år. Nämnda tid bör dock betraktas som maximum. Särskilt när fråga är om lån, som mera avsevärt underliga låne-maximum, synes en amorteringstid i huvudsak motsvarande den nu tillämpade vara tillräcklig.

Enligt gällande kungörelse föreskrives som villkor för erhållande av bosättningslån, att lånets upptagande är tillrådligt med hänsyn till de lånesökandes egna villkor och intressen. Enligt förarbetena innebär detta, bland annat, att vid fastställandet av lånebeloppet hänsyn skall tagas till de lånesökandes inkomstförhållanden. Jag förutsätter dock att vid bedömandet av de lånesökandes kreditvärdighet icke enbart hänsyn tages till vederbörandes aktuella inkomster utan jämväl avseende fästes vid de sökandes skötsamhet och redbarhet.

Mot vad utredningen i övrigt föreslagit har jag i stort sett intet att erinra. Jag tillstyrker sålunda utredningens förslag rörande utvidgning av bosättningslånen användningsområde, innebärande att lånen skulle få disponeras ej endast som för närvarande för inköp av möbler och andra bosättningsföremål utan även för anskaffande av redskap och verktyg m. m. ävensom vissa husdjur såsom kor och får, vilkas avkastning till avsevärd del användes inom det egna hushållet. Även förslaget om beviljande av särskilda »studiebosättningslån», för vilka låntagarna skulle kunna erhålla viss tids uppskov med amorteringarna, vill jag förorda. Ett sådant uppskov synes emellertid som socialvårdskommittén framhållit motiverat ej endast i fråga om dem, som genomgå längre tids utbildning, utan även i vissa andra fall, då låntagarnas inkomster kunna beräknas komma att avsevärt stiga några år efter äktenskapets ingående, exempelvis när låntagarna i samband med giftermålet etablera egen rörelse eller för brukande övertaga jordbruksfastighet. Det torde få ankomma å riksbanken att pröva, under vilka omständigheter här avsett uppskov må beviljas. I ett par yttranden har påyrkats en längre uppskovstid än tre år för sådana lånesökande, som hava mycket lång utbildningstid, t. ex. medicine studerande. Då en uppskovstid av tre år vanligtvis torde vara tillräcklig, anser jag mig ej kunna förorda att uppskovet som regel göres längre. Med hänsyn till att det emellertid i

vissa fall kan föreligga särskilda omständigheter, som motivera en längre amorteringsfrihet, torde för sådana fall riksbanken böra kunna medgiva ytterligare uppskov med amorteringen, dock längst intill fem år.

Det av landsorganisationen framförda förslaget, att uppskov med lånens amortering regelmässigt skulle medgivas under en tid av två år efter ankomsten av ett barn, anser jag mig ej kunna biträda med hänsyn till att detta i en del fall skulle kunna leda till att amorteringen bleve uppskjuten alltför länge. Som befolkningsutredningen framhållit äger riksbanken redan nu möjlighet att företaga omprövning av amorteringstiden vid inträffandet av här avsedd händelse. Denna möjlighet bör på sätt utredningen förordat bibehållas och göras känd för låntagarna.

Mot vad utredningen anfört rörande möjligheterna för dem, som ingå äktenskap under studietiden, att erhålla lån efter det längre tid än sex månader förflutit från äktenskapets ingående har jag intet att erinra. Sådan möjlighet bör i enlighet med vad svenska slöjdföreningen framhållit föreligga även i vissa andra fall, då bosättningen av särskild anledning måst uppskjutas, såsom då svårigheter att erhålla lämplig bostad förelegat eller makarna före bosättningen haft förvärvsarbete å skilda orter.

I ett flertal yttranden har understrukits behovet av förbättrad rådgivningsverksamhet beträffande bosättningslånen, därvid särskilt framhållits, att nämnda behov komme att öka, därest lånebeloppen höjdes. Själv är jag medveten om önskvärdheten av en effektivisering av rådgivningsverksamheten. Då emellertid denna fråga är under övervägande inom befolkningsutredningen, anser jag mig ej för närvarande böra framlägga något förslag i denna del.

Det av fullmäktige i riksbanken framförda förslaget att införsel i lön, pension eller livränta i vissa fall skulle kunna medgivas för att tvinga försumlig låntagare att fullgöra sina förpliktelser anser jag mig icke kunna biträda.

Medelsbehovet för nästa budgetår. Till Statens bosättningslånefond ha under budgetåren 1937/38—1945/46 av riksdagen anvisats sammanlagt 43,5 miljoner kronor. Då riksbanken kunnat använda genom amorteringar å äldre lån influtna medel för utlämnandet av nya lån, uppgår den sammanlagda lånesumman för samtliga sedan låneverksamhetens början beviljade lån till ett högre belopp än vad som anvisats till bosättningslånefonden. Av riksbanken lämnade uppgifter rörande verksamhetens omfattning giva vid handen, att fram till den 1 juli 1945 mer än 81 000 bosättningslån utlämnats till ett sammanlagt belopp av över 71 miljoner kronor.

För innevarande budgetår är anslaget till ersättning åt ortsombud upptaget till 50 000 kronor. För investering i bosättningslånefonden har för samma budgetår anvisats ett anslag av 7 000 000 kronor.

Fullmäktige i riksbanken ha beräknat medelsbehovet till statens bosättningslånefond för nästa budgetår till 8 600 000 kronor, varvid förutsatts, att lånebeloppets maximum på sätt departementschefen förordat höjes till 2 400 kronor.

Fullmäktige ha vidare anfört, att riksbanken numera bestrede portokostnaderna för låntagare, som inbetalade räntor och amorteringar å bosättningslån med anlåtande av dem tillställda postgiroinbetalningskort. Ifrågavarande

kostnader hade under sista kvartalet 1945 uppgått till cirka 7 000 kronor, och man hade anledning förutsätta att detta belopp komme att stiga i och med att postgiroinbetalningarna bleve allt vanligare. Fullmäktige ville emellertid ej nu ifrågasätta någon höjning av det för nästa budgetår äskade anslaget för ersättning till riksbanken för dess bestyr med bosättningslånen men ville redan nu ha anmält saken, därvid fullmäktige utgått från att riksbanken skulle erhålla gottgörelse för här avsedda kostnader.

Departementschefen har i fråga om medelsbehovet för nästa budgetår anfört följande.

Mot den av fullmäktige i riksbanken — under förutsättning av bifall till de av mig förordade ändringarna i bestämmelserna för bosättningslånen — gjorda uppskattningen av medelsbehovet till statens bosättningslånefond för nästa budgetår har jag intet att erinra. Jag förordar alltså, att till fonden anvisas ett anslag av 8 600 000 kronor.

Vad angår fullmäktiges uttalande rörande portokostnaderna för låntagare, som inbetala räntor och amorteringar å bosättningslån med anlåtande av postgiro, anser jag skäligt, att riksbanken erhåller ersättning för nämnda kostnader. Då riksbanken emellertid ej nu ifrågasatt någon höjning för nästa budgetår av anslaget för ersättning till riksbanken för dess bestyr med bosättningslånen, synes frågan om täckandet av nämnda kostnader kunna upptagas till prövning framdeles.

I årets statsverksproposition förordade jag, att beslutanderätten beträffande befrielse, helt eller delvis, från återbetalningsskyldighet i fråga om statligt bosättningslån och beträffande avskrivning av sådant lån skulle överslyttas från Kungl. Maj:t till riksbanken. Någon ändring i nämnda förslag avser jag ej att föreslå. I fråga om motiveringen för detsamma anhåller jag att få hänvisa till statsverkspropositionen.

I detta sammanhang anser jag mig till prövning böra upptaga jämväl frågan om ersättningen åt de Ortsombud, som hava att avgiva yttranden över ansökningar om statliga bosättningslån. Enligt nu gällande bestämmelser äger Ortsombud åtnjuta ersättning med 3 kronor för varje ansökan, varöver ombudet yttrat sig; dock att, där jämväl annat Ortsombud yttrat sig över ansökningen, ersättningen utgår med allenast 2 kronor. Dessa ersättningsbelopp ha gällt sedan år 1938. Därest uppgifter beträffande lånesökande införskaffats från socialregistret, skola enligt beslut av 1943 års riksdag nyssnämnda ersättningsbelopp höjas, där dylika uppgifter införskaffats beträffande allenast en lånesökande med 30 öre och i annat fall med 50 öre.

Från åtskilliga Ortsombud har framhållits, att nyssnämnda ersättningar äro väl knappa med hänsyn till det arbete, som ombuden hava att fullgöra. Då den av mig förordade höjningen av lånemaximum samt utvidgningen av lånens användningsområde torde komma att föra med sig en höjning över lag av lånebeloppen, synes i flertalet fall en mera ingående utredning och prövning av de lånesökandes villkor påkallad. Med hänsyn härtill vill jag tillstyrka, att ersättningen höjes till 5 kronor för varje ansökan. I de fall, där jämväl annat Ortsombud yttrat sig över ansökningen, bör ersättningen dock utgå med allenast 3 kronor. Vid bifall till detta förslag anser jag någon förhöjning av ersättningen ej böra ske i anledning av att uppgifter beträffande lånesökande införskaffats från socialregistret.

Anslaget till ersättning åt Ortsombuden för nästa budgetår, vilket i statsverkspropositionen upptagits till 50 000 kronor, torde vid bifall till vad jag här föreslagit behöva höjas till 75 000 kronor.

Motioner. I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson m. fl.* (I: 197) och den andra inom andra kammaren av fröken *Öberg m. fl.* (II: 304), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta sådant tillägg till gällande föreskrifter om lån från statens bosättningslånefond, att värnpliktig, då han fullgör militärtjänstgöring samt under tre månader därefter, äger åtnjuta befrielse från erläggande av ränta och amortering ävensom att i den för lånets återbetalande fastställda tiden ej må inräknas den tidrymd under vilken sådan befrielse åtnjuts,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Friggeråker m. fl.* (I: 350) och den andra inom andra kammaren av herr *Onsjö m. fl.* (II: 532), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att bosättningslåneans maximibelopp sättes till 1 800 kronor, när lånen avse inköp av möbler och annat bohag, men till 2 400 kronor, i den mån lånen skola användas även till anskaffande av yttre inventarier i produktionens tjänst, ävensom att införsel i lön, pension eller livränta må kunna tillgripas gentemot vissa försumliga låntagare,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson m. fl.* (I: 352) och den andra inom andra kammaren av fröken *Öberg m. fl.* (II: 535), i vilka hemställts, att riksdagen måtte uttala önskvärdheten av att för statens bosättningslån fastställes en så låg räntesats som möjligt,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Persson* i Landafors och *Persson* i Stockholm väckt motion (II: 536), vari hemställts, att statens bosättningslån göras räntefria.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för nämnda förslag, får utskottet hänvisa till motionerna I: 197, I: 350, I: 352 och II: 536.

Utskottet.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att de statliga bosättningslånen böra ingå såsom ett bestående led i befolkningspolitiken. De för dem gällande bestämmelserna böra dock fortfarande liksom hittills tid efter annan underkastas de jämkningar, till vilka erfarenheterna från lånerörelsen giva anledning.

Nu föreliggande förslag till dylika jämkningar avse bland annat det maximala lånebeloppet, nu 1 250 kronor, vilket befolkningsutredningen föreslagit höjt till 2 000 kronor. I sitt utlåtande över förslaget ha bankofullmäktige anført, att de skulle ha ansett det motiverat att begränsa lånemaximum till förslagsvis 1 800 kronor, men att de likväl icke velat motsätta sig utredningens nämnda förslag. Kungl. Maj:t föreslår en höjning till 2 400 kronor. Departementschefen har vid sitt förordande av nämnda belopp erinrat om den målsättning i bostadspolitiken beträffande utrymmesstandarden, varom förslag numera framlagts av Kungl. Maj:t i propositionen nr 279. Denna målsättning innebär, att familjebostaden skall omfatta minst två rum och kök. Departementschefen har framhållit, att kostnaden för en

något så när tillfredsställande bosättning i en dylik lägenhet för närvarande knappast understiger det nämnda beloppet, 2 400 kronor. Yrkandet i de likalydande motionerna I: 350 och II: 532 innebär, att bosättningslånen maximibelopp bestämmas till 1 800 kronor, vilket dock skall kunna höjas till 2 400 kronor i den mån lånen skola användas även till anskaffande av yttre inventarier i produktionens tjänst.

Utskottet, som finner det nuvarande maximibeloppet väl lågt, anser sig böra förorda, att detsamma höjes till det av befolkningsutredningen föreslagna beloppet, 2 000 kronor.

Departementschefens uttalanden i fråga om viss tids uppskov med amorteringarna vid studiebosättningslån och i vissa andra fall, då låntagarens inkomster kunna beräknas komma att avsevärt stiga några år efter äktenskaps ingående, föranleda ej erinran från utskottets sida.

I de vid riksdagens början väckta likalydande motionerna I: 197 och II: 304 ha omnämnts vissa svårigheter att erhålla bosättningslån för dem, som fullgöra värnplikt eller som omedelbart skola börja sin värnpliktstjänstgöring. Enligt vad utskottet inhämtat torde dylika särskilda svårigheter i regel ha undanröjts genom riksbankens tillämpning av gällande bestämmelser. Vad departementschefen i detta sammanhang uttalat, giver ytterligare stöd åt en sådan tillämpning. Då alltså syftet med de nämnda motionerna på detta sätt synes kunna tillgodoses inom ramen av gällande bestämmelser, har utskottet ej ansett sig böra tillstyrka motionsyrkandet.

Motionsvis ha framställts önskemål om nedsättning av räntan å bosättningslånen, vilken för närvarande är fyra procent. I anledning av yrkandet i motionen II: 536 om full räntefrihet vill utskottet med hänvisning till vad ovan anförts framhålla, att lånen böra helst komma till användning endast såsom en hjälp vid bosättningen. De böra därför icke erbjudas på sådana villkor, att det blir förmånligare för låntagarna att ordna bosättningen med bosättningslånemedel än med egna besparingar. Räntan synes alltså icke böra nedsättas under sparbankernas vanliga inlåningsränta. I och för sig synes anmärkning icke kunna riktas mot att räntan sättes något högre. I anledning av motionerna I: 352 och II: 535 vill utskottet å andra sidan framhålla, att vid nuvarande allmänna ränteläge en räntesats på 4 procent förefaller hög. Utskottet är dock ej berett att i detta sammanhang förorda ett slutligt ställningstagande i räntefrågan, då denna bör bedömas i ett större sammanhang. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vid första lämpliga tidpunkt förelägger riksdagen förslag om sådan jämkning av räntan, som kan finnas påkallad.

I överensstämmelse med vad som skett i ett flertal remissyttranden över befolkningsutredningens förslag liksom även i departementschefens anförande vill utskottet understryka behovet av förbättrad rådgivningsverksamhet beträffande bosättningslånen. Det är angeläget, att låntagarna genom en sådan verksamhet erhålla möjlighet till bättre utbyte av den skuld de ikläda sig. Frågan är under övervägande inom befolkningsutredningen. Utskottet förutsätter, att densamma snarast möjligt förelägges riksdagen.

I motionerna I: 350 och II: 532 har påyrkats beslut därom, att införsel i lön, pension eller livränta skall kunna tillgripas gentemot vissa försumliga låntagare. Yrkandet ansluter sig till ett förslag i ämnet av riksbanksfullmäktige. Erfarenheterna ha enligt fullmäktige givit vid handen att det icke så sällan förekommer, att låntagare, som bort äga möjligheter att fullgöra sin betalningsskyldighet, underlåter detta. Framställning om införsel förutsättes skola beslutas av riksbankens direktion och först efter ingående utredning angående låntagarnas ekonomiska förhållanden, försörjningsplikt m. m.

Utskottet är väl medvetet om att inom den stora kretsen av låntagare finnas åtskilliga, vilka icke visa tillbörlig skötsamhet i fråga om erläggande av förfallande ränte- och amorteringsbelopp och mot vilka förefintliga indrivningsmedel visat sig verkningslösa. I den mån ett verkligt behov därav föreligger synes det utskottet försvarligt, att mer effektiva tvångsmedel ställas till förfogande därest garantier kunna skapas för att de komma att tillgripas endast i fall, då försummelse beror på uppenbar tredska. Enligt utskottets mening föreligga därför skäl för ett övervägande av det i motionerna I: 350 och II: 532 framförda förslaget i denna del. En utvidgning av införselinstitutets användningsområde till att omfatta ett sådant gäldsförhållande som det nu ifrågavarande, vilket grundats på avtal, skulle dock innebära en principiell nyhet. Frågan vilka indrivningsåtgärder, som lämpligen böra vidtagas för att få ett bättre indrivningsresultat, förtjänar ett närmare övervägande, varvid behovet av dylika åtgärder bör prövas med ledning av riksbankens erfarenheter från lånerörelsen.

Den av utskottet förordade sänkningen av maximibeloppet har utskottet ej ansett böra föranleda nedsättning i den av Kungl. Maj:ts föreslagna investeringen i bosättningslånefonden. Utöver det ovan anförda har Kungl. Maj:ts förslag ej heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må

I. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 350 och II: 532, i vad nämnda motioner avse bosättningslånefondens maximibelopp, godkänna av utskottet förordad höjning av nämnda belopp,

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 197 och II: 304 samt II: 536 godkänna i nämnda statsrådsprotokoll i övrigt förordade ändringar i grunderna för statens bosättningslån,

III. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag för budgetåret 1946/47 anvisa

a) till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud* under femte huvudtiteln ett förslagsanslag av 75 000 kronor,

b) till *Statens bosättningslånefond* under statens utlåningsfonder ett investeringsanslag av 8 600 000 kronor,

IV. i anledning av motionerna I: 350 och II: 532 till den del de ej behandlats under I. ovan i skrivelse till Kungl. Maj:t

anhålla, att Kungl. Maj:t ville överväga frågan om vilka indrivningsåtgärder, som lämpligen böra vidtagas för att få ett bättre indrivningsresultat;

B. att motionerna I: 352 och II: 535 må anses besvarade med vad utskottet anfört.

Stockholm den 11 juni 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Pauli, Lindström, Karl Andersson, Heiding, Petersson, Hesselbom, Gunnar Andersson, Ivar Persson* och *Ragnar Bergh*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Rubbestad, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Hall, Sefve, Hoppe, Boman* i Kieryd, *Thapper, Onsjö* och *Birke*.
